

Arbeidstilsynet

De fleste kjenner til at det finnes et Arbeidstilsyn, men hvem er nå dette Arbeidstilsynet og hvilke oppgaver har de? Og hvordan kan du som arbeidstaker henvende deg til Arbeidstilsynet?

TEKST:

Irene Helmen, rådgiver i Norges Farmaceutiske Forening

HVEM ER ARBEIDSTILSYNET?

Arbeidstilsynet er en statlig etat som er underlagt Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Arbeidstilsynet er organisert med en overordnet enhet, Direktoratet for arbeidstilsynet, som er lokalisert i Trondheim. I tillegg har etaten sju regioner med regionskontor og underliggende tilsynskontor. De sju regionene med regionskontor er; Oslo med regionskontor i Oslo, Østfold og Akershus med regionskontor i Moss, Sør-Norge med regionskontor i Skien, Indre-Østland med regionskontor i Hamar, Vestlandet med regionskontor i Bergen, Midt-Norge med regionskontor i Trondheim og Nord-Norge med regionskontor i Finsnes.

ARBEIDSTILSYNETS OPPGAVER

Som statlig etat har Arbeidstilsynet forvaltnings-, tilsyns- og informasjonsoppgaver i forhold til arbeidsmiljøloven med forskrifter. I tillegg er Arbeidstilsynet gitt oppgaver i forhold til enkelte andre lover. Disse lovene er blant annet: ferieloven, lov om 1. og 17. mai som høytidsdager, lønnsgarantiloven, og deler av tobakkskadeloven.

Det overordnede mål for Arbeidstilsynets virksomhet er å medvirke til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø for alle arbeidstakere, med trygge ansettelsesforhold og meningsfylt arbeid for den enkelte. Videre at det skapes et helsefremmende og inkluderende arbeidsliv. En av hovedoppgavene til Arbeidstilsynet er å føre tilsyn med at virksomhetene i landet følger arbeidsmiljøloven med forskrifter.

Veiledning og informasjon

Som forvaltningsorgan har Arbeidstilsynet en plikt til å veilede og informere publikum om det regelverket som de forvalter. Det vil si at du som arbeidstaker kan kontakte Arbeidstilsynet dersom du har generelle spørsmål som knytter seg til forståelsen av regelverket som forvaltes av tilsynet. For på best mulig måte å kunne imøtekomme publikums behov for veiledning og informasjon, har Arbeidstilsynet opprettet en egen tjeneste, kalt «Svartjenesten», der fagfolk varer på generelle spørsmål vedrørende

forståelsen av for eksempel bestemmelsene i arbeidsmiljøloven. «Svartjenesten» kan nås på telefon og per e-post (se kontakinformasjon på neste side).

Tilsyn

Som statlig organ er en av Arbeidstilsynets hovedoppgaver å føre tilsyn med at virksomhetene i landet overholder de krav som følger av arbeidsmiljøloven og dens forskrifter. Et tilsyn har som formål å veilede virksomhetene i hvordan regelverket skal etterleves, samt å gi virksomhetene råd om forbedringsområder. Videre vil et tilsyn ha som formål å kontrollere at virksomhetene etterlever regelverket på en korrekt og god måte.

Et tilsyn kan gjennomføres ved at Arbeidstilsynet foretar et besøk ved den aktuelle virksomheten, enten anmeldt eller uanmeldt. Tilsyn kan også gjennomføres uten at selve virksomheten blir besøkt, men hvor det bes om informasjon og tilbakemeldinger fra virksomheten.

I tillegg til enkeltstående tilsynsbesøk gjennomfører Arbeidstilsynet landsdekkende kampanjer og prosjekter hvor det fokuseres på spesielle tema eller bransjer. Eksempelvis gjennomførte Arbeidstilsynet i 2005 og 2006 kampanjen «God vakt», som var en satsing rettet mot sykehusene i landet. Kampanjens mål var at alle sykehusene skulle ha fungerende helse-, miljø-, og sikkerhetssystemer.

Alle virksomheter i landet kan bli gjenstand for tilsyn. Arbeidstilsynet har imidlertid begrenset kapasitet og prioriterer derfor å føre tilsyn med virksomheter der det er størst risiko for at brudd på regelverket vil føre til sykdom eller skade på mennesker.

Adgang til virksomhetene

For at Arbeidstilsynet skal kunne gjennomføre tilsynsbesøk skal de til enhver tid ha uhindret adgang til de aktuelle virksomhetene. Arbeidsgiver kan således ikke nekte Arbeidstilsynet å foreta tilsyn ved virksomheten. Fra virksomheten skal både arbeidsgiver og verneombud være til stede under tilsynet. Arbeidstilsynet kan imidlertid bestemme at arbeidsgiver ikke skal være til

stede i to nærmere angitte situasjoner: Ved intervju av arbeidstakere og dersom arbeidsgivers tilstedeværelse medfører at tilsynet ikke kan gjennomføres etter sitt formål.

Plikt til å gi opplysninger

For at Arbeidstilsynet skal kunne foreta effektive og hensiktsmessig tilsyn kan Arbeidstilsynet kreve å få opplysninger som anses nødvendige for å kunne utøve tilsynet. Opplysninger kan kreves fra både arbeidsgiver og arbeidstaker. Opplysningene som kreves vil inngå i Arbeidstilsynets vurdering av om det foreligger avvik fra de lovkrav virksomheten er bundet av.

Den som kreves for opplysninger kan ikke holde tilbake opplysninger med den begrunnelse at disse er underlagt taushetsplikt. Dersom Arbeidstilsynet mottar opplysninger som er underlagt taushetsplikt, vil Arbeidstilsynet få tilsvarende taushetsplikt. Eksempelvis vil helsepersonell være pliktige til å gi opplysninger om taushetsbelagt informasjon dersom det kreves av Arbeidstilsynet.

Reaksjoner

Som forvaltningsorgan er Arbeidstilsynet gitt ulike virkemidler som de kan ta i bruk dersom de blir kjent med at krav som følger av arbeidsmiljøloven og dens forskrifter ikke blir overholdt. Arbeidstilsynet kan gi pålegg om at det skal foretas endringer eller utbedringer innen gitte frister. Dersom forholdene ikke blir rettet innen den angitte fristen kan Arbeidstilsynet ilegge tvangsmulkt. Politianmeldelse kan også være aktuelt i noen tilfeller. Dersom det er umiddelbar fare for liv eller helse, kan Arbeidstilsynet stanse virksomhetens arbeid inntil de aktuelle forholdene er rettet opp.

HENVENDELSE TIL ARBEIDSTILSYNET

Som nevnt over kan du som arbeidstaker kontakte Arbeidstilsynets «Svartjeneste» dersom du har generelle spørsmål som knytter seg til forståelsen av regelverket som tilsynet forvalter.

Dersom du som arbeidstaker er av den oppfatning at det er forhold på arbeidsplassen din som er i strid med bestemmelsene i arbeidsmiljøloven eller dens

forskrifter, kan du vurdere å ta kontakt med Arbeidstilsynet for å undersøke muligheten for at de foretar et tilsyn ved virksomheten.

Dersom det på arbeidsplassen din har oppstått problemer med eksempelvis mobbing, trakassering, konflikter eller andre situasjoner som gjør at du føler at situasjonen er vanskelig, kan du dessuten kontakte telefontjeneste «Arbeidslivstelefonen». Telefontjenesten er opprettet i samarbeid mellom Arbeidstilsynet og Mental Helse. Ved å kontakte telefontjenesten kan man få råd og veiledning i saker av psykososial art. Målsetningen med telefontjenesten er å bidra til en nedgang i sykefravær ved å demme opp for konflikter, utstøting og mobbing i arbeidslivet.

I situasjonene nevnt over kan det også være hensiktsmessig å kontakte sekretariatet i NFF Sekretariatet kan være behjelpelige med å vurdere situasjonen og foreslå hvordan du bør gå frem.

Rett til anonymitet

Dersom du som arbeidstaker kontakter Arbeidstilsynet med informasjon om forhold som er i strid med arbeidsmiljøloven, har du krav på at ditt navn holdes hemmelig overfor arbeidsplassen din. Kun dersom du samtykker kan Arbeidstilsynet opplyse om ditt navn eller andre opplysninger som kan avsløre din identitet.

Plikt til å varsle

Som arbeidsgiver vil man i visse tilfeller ha plikt til å varsle Arbeidstilsynet. Dersom det oppstår en situasjon på arbeidsplassen hvor en arbeidstaker blir alvorlig skadet eller omkommer plikter arbeidsgiver å varsle Arbeidstilsynet. Arbeidsgiver plikter i disse tilfellene å varsle Arbeidstilsynet straks etter hendelsen og på hurtigst mulig måte. ■

KONTAKTINFORMASJON

Nettadresse: www.atil.no

Svartjenesten: 815 48 222 (tast 1) /

svartjenesten@arbeidstilsynet.no

Arbeidstilsynets lokalkontor:

815 48 222 (tast 2)

Varsling av dødsulykker og alvorlige

skader: 815 48 222 (tast 3)

Arbeidslivstelefonen: 815 44 544

www.farmaceutene.no

Du kan lese denne artikkelen og andre artikler fra «Aktuelt i arbeidslivet»-serien på våre nettsider. Gå inn på:
www.farmaceutene.no - Medlemsnett
- SpørsmålOgSvar